

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોની નીચે આપેલા વિકલ્પો પૈકી સાચા વિકલ્પનો ક્રમ અક્ષર લખો. 12
- (1) નાટકની શરૂઆત કોના દ્વારા થઈ એમ માનવામાં આવે છે?
- (a) ચાણક્ય (b) ભરતમૂનિ (c) કાલીદાસ (d) કેશવહર્ષદ
- (2) સંગીત મુખ્યત્વે કેટલા સૂરનો સમન્વય છે?
- (a) ચાર (b) પાંચ (c) છ (d) સાત
- (3) ભારતમાં કઠપુતળીનો ઉદભવ કોના નામ સાથે સાંકળવામાં આવે છે?
- (a) રામ-સીતા (c) રાધા-કૃષ્ણ
(b) શિવ-પાર્વતી (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં
- (4) ભરત નાટ્યમયે કયા રાજ્યનું નૃત્ય છે?
- (a) તમિલનાડુ (b) આસામ (c) કેરલ (d) આંધ્રપ્રદેશ
- (5) નીચે પૈકી કઈ કલાનો લલિતકલામાં સમાવેશ થાય છે?
- (a) શિલ્પકલા (b) ચિત્રકલા (c) સંગીતકલા (d) આપેલ તમામ
- (6) રંગોળીએ શેનું પ્રતિક ગણવામાં આવે છે?
- (a) પ્રેમ (b) શુભેચ્છા (c) આભાર (d) સહકાર
- (7) ભારતમાં કુલ કેટલી કલાઓ અસ્તિત્વમાં છે?
- (a) 52 (b) 61 (c) 54 (d) 64
- (8) પ્રાણીઓમાં સંગીતપ્રિય પ્રાણી કયું છે?
- (a) હાથી (b) ડુક્કર (c) બિલાડી (d) સસલું
- (9) ભરતમુનિએ અભિનયના કેટલા પ્રકાર દર્શાવ્યા છે?
- (a) ત્રણ (b) ચાર (c) પાંચ (d) છ
- (10) મનની શાંતી અને વાતાવરણને જીવંત બનાવવા માટે કઈ કલા ઉપયોગી છે?
- (a) ચિત્રકલા (b) સંગીતકલા (c) શિલ્પકલા (d) દ્રશ્યકલા
- (11) નાટક શબ્દ સંસ્કૃતના કઈ ધાતુમાંથી ઉત્પન્ન થયેલો છે?
- (a) નટ (b) નાટો (c) નટી (d) નાટ્ય
- (12) વનસ્પતિ પર સંગીતની અસર કયા ભારતીય વૈજ્ઞાનિકે સાબિત કરી?
- (a) અબ્દુલ કલામ (c) હોમીભાભા
(b) સી.એન.રાવ (d) જગદીશચંદ્ર બોઝ
2. નીચે 'A' માં આપેલી બાબતો સામે 'B'માંથી સાચા વિકલ્પનો ક્રમ અક્ષર લખો 04

A

- (13) કઠપુતળી
(14) રંગોળી
(15) પોસ્ટર
(16) કેથોન

B

- (a) ફોક-આર્ટ કલા
(b) પાશ્વદોરીની હલન-ચલન
(c) મીણની બનાવટ
(d) સામાજિક જાગૃતતા ફેલાવવા વધુ ઉપયોગી

3. પહેલી બે બાબતો વચ્ચેના સંબંધના આધારે બાકીનીબે બાબતો વચ્ચે સંબંધ પ્રસ્થાપિત થાય તેમ ખૂટતા પદનો ક્રમ-અક્ષર સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો. 04

(17) સીદી સૈયદની જાળી: ગુજરાત: :અજંતા-ઇલોરાની ગુફા: _____

- (a) કર્ણાટક (b) રાજસ્થાન (c) મહારાષ્ટ્ર (d) મધ્યપ્રદેશ

(18) કલાનું તાત્પર્ય રેખા, આકૃતિ, રંગ, તાલ, શબ્દ સાથે: હોબલે: : સંગીત વિના બધી કેળવણી મારા મને અધૂરી છે: _____

- (a) સ્વામી વિવેકનંદ (c) ટાગોર
(b) મહર્ષિ અરવિંદ (d) ગાંધીજી

(19) પ્રકૃતિના ગીતોમાં : _____ : : લોકગીતમાં: સાહિત્ય

- (a) પર્યાવરણ (c) શારીરિક શિક્ષણ
(b) સામાજિક વિજ્ઞાન (d) વૈદિક ગણિત

(20) કાવ્ય : લાલિત કળા: : _____ : લલિતેર કલા

- (a) ગઝલ (b) વણાટકામ (c) શિલ્પકામ (d) નૃત્ય

4. નીચેના પૈકી કોઇપણ બેના, દરેકનો ૨૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર લખો. 10

- (1) સંગીત એટલે શું? સંગીતના પ્રકારો વિષે જણાવો.
(2) "કલા વિનાનો નર પશુ સમાન ગણાય" વિધાનની ચર્ચા કરો.
(3) માઇમ દ્વારા વિષયવસ્તુની રજૂઆત કરવામાં શિક્ષકની ભૂમિકા સમજાવો.

5. નીચેના પૈકી કોઇપણ ત્રણના દરેકનો ૧૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર લખો. 06

- (1) નાટકના પ્રકારો જણાવો.
(2) રંગોળીનું શિક્ષણ અને સમાજક્ષેત્રે મહત્વ જણાવો.
(3) દ્રશ્યકલાનો વર્ગખંડનાં ઉપયોગમાં કઠપૂતળી કલા ટૂંકમાં સમજાવો.
(4) શિલ્પસ્થાપત્યએ શિક્ષણમાં બાળકોને કેવી રીતે ઉપયોગી થાય?
(5) કલા એટલે શું?

6. નીચેના પૈકી કોઇપણ એકનો ૨૦૦ શબ્દોમાં સમીક્ષાત્મક કે પૃથક્કરણાત્મક ઉત્તર લખો. 04

(1) "ઔપચારિક અને અનૌપચારિક શિક્ષણમાં કલાના સમન્વય દ્વારા અસરકારક શિક્ષણ શક્ય બને છે" વિધાનને સાબિત કરતી દલીલો રજૂ કરો.

(2) કલામાં હૃદય, હાથ અને મન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

7. નીચેના પૈકી કોઇપણ એકનો ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર લખો. 10

(1) નાટકની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી. એક વિષય શિક્ષક તરીકે વર્ગખંડમાં વિષયવસ્તુનું નાટ્યસ્વરૂપમાં પ્રસ્તુતીકરણ (વર્ગખંડ વ્યવહારમાં) સમજાવી તેની અગત્યતા ચર્ચો.

(2) "કલા અભિવ્યક્તિનું સબળ પાસું છે" વિધાન સ્પષ્ટ કરી રોજબરોજના શિક્ષણકાર્યમાં કઈ રીતે જોડવું જોઈએ તે સ્પષ્ટ કરો.